

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt XII. De Matre Virgine ad crucem filii morituri stante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

III. Disrupta petrae Judaeis impiam obstinationem exprobrarunt, quasi dixissent: Nos conditoris necem sentimus, & findimus, vos in pervicacia cepta perduratis. Deducens immortale, plus invenisse Christum commiserationis in rupibus, quam in hominibus. Pharisaeis ob gratulationes plebis indignantibus aperte Christus, Dico vobis, inquit, quia si hi raverint, lapides clamabunt. Cum ergo tacerent illi, aut convitia & maledicta dicerent, coeperunt lapides loqui, & potentiam divinam extollere: cautes & scopuli expanderunt sinum, tamquam hospiti novo pararent locum, & Christum mortuum invitarent ad laxam domum subeundam. Quid hic Christus: ut se gratum ostenderet, utrique parti factisfecit, & petram & sepulchrum subit. Nam vir ille nobilis ac dives ab Arimathaea, acceptum Jesu corpus involvit sindone mundata, & posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra, & advolvitur saxum magnum ad ostium monumenti. Ita tam saxa & petrae, quam sepulchra plurimum imperarunt, crux illis Dominicum corpus debuit permittere.

Hoc loco cogitur pro se quisque fateri: O mi Domine Jesu, cor meum durius est petris omnibus, non illud molliunt solatia, non conuertunt arumnae. Mors tua petras discindit, cor meum pervicax manet obstinatum & inflexibile. Non est quod ego Judaeis multa exprobre; simillima facio. Aliquid hircini sanguinis adamantem molliit; Sanguis Christi omnis, cor meum ad ferream itabilemque poenitentiam non flectit. Quod Zacharias queritur: Cor suum posuerunt ut adamantem, ne audirent legem & verba que misit Deus exercituum in spiritu suo per manum Prophetarum priorum. Et facta est indignatio magna a Domino exercituum. Et factum est, sicut locutus est, & non audierunt: sic clamabunt, & non exaudiam, dicit Dominus exercituum. Heu quantum malum peccus rigidum, durum, corneum, lapideum! sol expallescit, auleam sacrum scinditur, terra tremat, rupes dissiliunt, tumuli patefunt: nos terra insensibiliores, faxis duriores, mortuis magis mortui sumus, & non movemur. Ideo Bernardus acriter monens, Vigilate animo, inquit, ne instructiove vos hujus temporis sacramenta pertranscant. Copiosa est benedictio: date receptacula munda, devotas animas, sensus vigiles, affectus sobrios, puras conscientias exhibere tantis charissimibus gratiarum.

Ergo in Christum crucifixum assidue mentis oculis dechgamus; haec morientis species animo semper observetur altissime impressa. Cum Stephano presbytero, de quo supra demonstratum est, quis nostrum possit dicere: Ego die nocteque nihil aliud aspicio, nisi Dominum nostrum Jesum Christum in ligno pendentem. His aculeis dies noctesque animus stimulantur & pungendas est, ne unquam gravius delinquat. Hoc sine per Joielem, Nunc ergo, dicit Dominus, convertimini ad me in toto corde vestro, in jejuniis, & in fletu, & in planctu. Et scindite corda vestra, & non vestimenta vestra. Ne, quae so panum nostrum tantummodo laceremus, sed peccus nostrum mutemus, erigamus illud ad alta. Cerimoniis tam vacuis non gaudet Deus. Ah quanti sunt, qui die Parasceves templa obeant, ad Christi cenotaphia procumbant, simulacrum crucifixi venerentur, peccus tunc dant, stipis aliquid spargant: haec signa boni luctus sunt, sed signa tantum, hoc vestem est scindere: cor scindendum est. Exteriores ceremoniae non dampnanda, modo non sint solae; vera pietas non corticem quaerit, sed nudum: morum sanctitas ex animi puritate fluit, scindamus corda, non vestimenta.

Sunt vero & alii qui animo gemunt, & Christi patientis commiserescunt. Hic bonus terrae motus est, sed motu hoc cessante terra stat antiquo loco, redeunt consuetudines pristinae, libidines aliquamdiu defuitae postliminio subrepunt, noxae saepius ejurate denuo placent. Ita hi fluctuantes Christiani in priorem eandemque vitam, in morbos eisdem revolvuntur, omnia antiqua repetunt. Nimirum terra motus desit, & una cum illa seria pietas & poenitentia: antiquum hoc suum obtinent, in vitia male consueti recidunt. Hos inclamans Cyprianus, Nihil prodest, inquit, verbis praefere virtutem, factis destruere veritatem. Minatur Deus: Super hoc caelum turbabo, & movebor terra de loco suo. Augustini dictum est: Qui peccata suum runder, & se non corrigit, peccata sua solidat, non tollit. Crocodilus velut hominem miseratus, plorat, quem devorare cogitat, ita homicidium a fletu orditur. Crocodili lacrymae sunt, cum praeritas culpas dessemus, quas iterum paullo post commissa sumus, & ita futuras cavemus.

Subinde vero petrae quidem colliduntur, non tamen finduntur. Hoc dico: audiantur pii gemitus, sed vera ad Deum converio non sequitur, aut ejus inane tantum simulacrum exhibetur. Charitate proesus inter mortua. Hac conversio, ut Hugo Victorinus loquitur, fit confessione oris, compunctione mentis, mortificatione carnis: ut scilicet in ore veritas, in mente puritas, in carne pudica sit sobrietas. Ponamus haec fieri, mentem compungi, noxas accusari, carnem macerari, & ita petras insigniter collidi. Sed ubi fissura est, ubi amor proximi: Ubi cor per amorem Christianum sese explicans: Num dolorem capias e patiente Christo, ostende id in paupere Christiano. Nocti voces Domini: Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. En igitur ante te Christum agrorum, pauperem, nudum, famelicum; scinde cor tuum, roga & juva illum veste, pecunia, cibo, auxiliare qua potes manu; siqua re laesus es ab illo, ne veniam nega, ignosce. Quidquid ei demum boni feceris, Christo fecisti. Ita Deus non collidi tantum vult petras, sed scindi. Vi aliqua hic opus est: ut cor in alios tam durum expugnetur, ut largiri discat & ignoscere.

tam, in morbos eisdem revolvuntur, omnia antiqua repetunt. Nimirum terra motus desit, & una cum illa seria pietas & poenitentia: antiquum hoc suum obtinent, in vitia male consueti recidunt. Hos inclamans Cyprianus, Nihil prodest, inquit, verbis praefere virtutem, factis destruere veritatem. Minatur Deus: Super hoc caelum turbabo, & movebor terra de loco suo. Augustini dictum est: Qui peccata suum runder, & se non corrigit, peccata sua solidat, non tollit. Crocodilus velut hominem miseratus, plorat, quem devorare cogitat, ita homicidium a fletu orditur. Crocodili lacrymae sunt, cum praeritas culpas dessemus, quas iterum paullo post commissa sumus, & ita futuras cavemus.

Subinde vero petrae quidem colliduntur, non tamen finduntur. Hoc dico: audiantur pii gemitus, sed vera ad Deum converio non sequitur, aut ejus inane tantum simulacrum exhibetur. Charitate proesus inter mortua. Hac conversio, ut Hugo Victorinus loquitur, fit confessione oris, compunctione mentis, mortificatione carnis: ut scilicet in ore veritas, in mente puritas, in carne pudica sit sobrietas. Ponamus haec fieri, mentem compungi, noxas accusari, carnem macerari, & ita petras insigniter collidi. Sed ubi fissura est, ubi amor proximi: Ubi cor per amorem Christianum sese explicans: Num dolorem capias e patiente Christo, ostende id in paupere Christiano. Nocti voces Domini: Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. En igitur ante te Christum agrorum, pauperem, nudum, famelicum; scinde cor tuum, roga & juva illum veste, pecunia, cibo, auxiliare qua potes manu; siqua re laesus es ab illo, ne veniam nega, ignosce. Quidquid ei demum boni feceris, Christo fecisti. Ita Deus non collidi tantum vult petras, sed scindi. Vi aliqua hic opus est: ut cor in alios tam durum expugnetur, ut largiri discat & ignoscere.

CAPUT XII.

De Matre Virgine ad crucem filii morituri stante.

Ranadilla flos est Indicus nobis, paullo major rosa, odoris grati, quo & rosam, ceterisque flores vincit. Unicum habet folium rotundum & continuum, sed ita distinctum, ac si plura sint, quod in nostrate convolvolo est videre. Illius folii medio, seu sinu, purpureae stant quinque sphaerulae, velut e corallo factae, sanguineis quinque guttis non absimiles. Haec columellam partim cerei, partim rubri coloris cingunt; columellam tegit corolla velut spinulis contexta; e corollae medio tres fibrae coloris ferruginei velut tres clavi sese erigunt. Sub rotundo folio emergunt viridantia septem oblonga & acuta foliola, velut mucrones aut gladioli. Flos ipse quotidie, cum sole veniente sese aperit, cum abeunte claudit.

Hoc germen, florem qui tantum nominat, errat: Stare arbor fructus nobilitate nequit. Hanc se plantam, seu dignitate arborum reginam, Indix occident melior sol & natura novo miraculo donarunt, Christi cruciatibus representandis. Cum bona venia tua, Lector, liceat hic loco marginis metrum apponere * ad tantam floris Indici nobilitatem celebrandam.

Floscule, flos florum, cunctorum floscule florum Regule, & hortorum stella decusque novum. Floscule, quo Phaei jactat se terra cadentis, Floscule digne feri nobilitate solo. Vlos si liceat calo transcribere flores, Hic certe flos est dignus ad astra rapi. Quid non proficiet naturae effundere stellas En etiam didicit natura vel ipsa novae.

Cyprian. serm. de mortal. Iulian. c. 13. vers. 13.

Math. c. 25. vers. 40.

* Quod juvenis ante annos plurimos meditatus sum. Hunc porro Indix occidentalis prodigiosum florem, veridicalem, minimeque fictum esse, argumentis & testimoniis compluribus copiose probat Iacobus Graeserus in Horto S. Crucis p. 5. libri mihi p. 287.

A. L. I. V. D. I. S. P. O. S. I. T. I. O. N. I. S. T. O. T. I. A. S. T. O. T. I. A. S. T. O. T. I. A. S.

Narcissus ossis, & hyacinthus mihi vale:
 Viola, rosas, liliisque mihi omnia
 Valere, & omnes gemulas hortorum: vale:
 Zephyri familia omnis: oculorum pellices
 Omnes valere flosculi: sordet mihi
 Crocus, Sabea ferret omnis mihi fides,
 Sua sibi pomera scinob habeat, sua
 Midas roseta. Blysa rura rideo.
 Nativa pratorum smaragdus displicet:
 Iam & hortulorum purpura non recreant:
 Nipes odoras hylorum nauseo,
 Nec lychnidum moycor venusto sanguine:
 Non amplius flagrant rosarum flammula:
 Regina florum omnisque proceres jam mihi
 Eriluerunt, pra novo isthoc germine,
 Et flore florum, qui coronam fert, quam Amor
 Meus quore purpuravit proprio.
 Flos ille clavos fert, Amorem qui meum
 Transfacerant. Flos iste fert pyramidulam,
 Ad quam flagellis casus est Amor meus.
 Flos hic ita vincit odore flore ceteros,
 Ut totus esse nasus optet quispium,
 Meliore tractus quam Catullus baluu.
 Flos hic ita formâ vincit omnes flosculos,
 Ut totus opter esse spectator oculus.
 Ita & horti loquantur & flores, Christi que cruciatu
 vel ipsis oculis spectandos ingerunt. Flos iste Indiarum
 nobilissimus divinae Matris sub filii morturi cruce
 stantis nos commonet. Joannes Christi discipulus. Sta-
 bant autem, inquit, iuxta crucem JESU mater ejus. Ex illo
 igitur flore potissimum duas illius partes sumemus, se-
 ptem mucronata foliola, & columellam. Et illa quidem
 septemplex virginei doloris explicacionem, seu se-
 ptem gladios nobis subjicient considerandos, columel-
 la verò admirandam heroicâ stationis sub cruce con-
 stantiam representabit. Utrumque hoc explicatius tra-
 dendum.

§. I. Gladius Matris Beatissima primus & secundus.

1. B. Maria gladius: Valedictio filii. Luc. cap. 18. v. 31. & 32.

PRIMUS gladius fuit, dolor Virginis Matris, quem hauserit & valedictione filii. Discipulis Christus suos cruciatu sæpius prædicens, Ecce, inquit, ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia que scripta sunt per Prophetas de filio hominis: tradetur enim gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur, & postquam flagellaverint, occident eum. Uti que Bethaniam ista & Matri dixit, quæ in Ista vate plura ejus sensus vaticinia legit. Nec dubium, quin & Magdalena per Matrem de his eventibus futuris sollicita interrogavit. Quid Christus aliud responderit quàm istud: Oportet, mea Mater, impleri omnem justitiam: non possum non obedire Patri; & nunc tempus me vocat. Ad ista, credibile, matrem solis oculis respondisse, cum verba dolor & lacrymæ intercluderent. Quàm amarum à charis avelli? Quantum mæroris habuit, cum Jonathas & David vale sibi supremum dicerent, osculantes se alterutrum seleverunt pariter. David autem amplius. In hoc orbe perpetuum est à charis separari. Rebus demum omnibus Salve & Vale dicendum. Nec acerbius, ulla separatio, quàm animi à corpore. Amalecitarum rex Agagus, Sicine, ait, separat amara mors? Hic filius & hæc mater magis se amarunt quàm animus & corpus. Hinc tantò fuit acerbius separatio, quantò valentior amor.

1. Reg. c. 20. vers. 41.

Amorem Græci Glycypicon vocant, dulce amarum, mel absinthio mistum. Quantum enim est amor in possidendo, tantus est dolor in amittendo. Quod aliquis, inquit Augustinus, sine illicente amore non habuit, sine urente dolore non perdet. Quantum Virginis gaudium fuit Christo nascente, tantus nunc illius est mæror filio ad mortem abeunte, Homini sancto DEVS est omnia, Hinc

1. Reg. c. 15. vers. 32. August. 10. s. cap. 21. de Civit. c. 25. med.

tories ingeminantur voces illa: DEVS, mater, & omnia. Hæc Mater in hoc filio habuit proflus omnia, nunc in eodem omnia perdit. Hinc, Damasceno teste, quos in partu dolores effugerat, passionis tempore sustinuit: eum usura nunc solvit, quod natura illi in partu condonavit.

Cum Thomas Morus Angliæ Martyr, jam læsæ Majestatis reus pronuntiatus, in carcerem reduceretur, occurrit Joannes Morus unicus Mori filius, qui parenti ad pedes provolutus, largis lacrymis sanctam patris benedictionem petiit. Mox Margarita filia subsecuta, per medias turbas & satellitum arma ad parentem penetravit. Metum vis amoris excusserat. Ita in patris charissimi collam tuens, arctissimo complexu aliquamdiu tenuit, nil aliud effata nisi hoc unum: Ah mi pater! Alias voces incluserat dolor. At Morus nihil turbatus, neque de oris constantiâ quidquam remittens, Quæcumque patior, ajebat, etsi patiari infons, Dei tamen voluntate patior, ille pectoris mei arcana novit. Proinde tu tuam ad Dei voluntatem accommoda, & patris casum tolera. Hoc Morus didicit à Christo, qui utique dolores matris leniit proposito patris voluntate. Hic dicendum quâ tolerantia sit opus, cum à sociis, amicis, cognatis, cum à patre, matre, rebûque charissimis avellimur, ut nimirum tantò arctius cum Deo copulemur. Eo nomine sibi gratularum Rex David, Pater meus, inquit, & mater mea dereliquerunt me, Dominus autem assumpsit me. Hoc certè modo in familiaritatem Christi tam arctam transitur, ut Christi fratrem, sororem, matrem fieri facillimum sit.

Alter gladius virgineum pectus penetrans, nuntii de filio jam capto ad judices ducto, examinato, in faciem caelo, mancipiis requisissimis per noctem commisso. Christus in horto ad mortis aspectum ita pavere ac mæstus esse cæpit, ut & sanguine sudarit. Quid ergo mater ad hos nuntios dixerit? Quidquid ei solatii admodum fuit, dicere potuit: Verus lugentium solator deest: omne mihi solatium in uno filio ademptum est. Hunc mæstissima mater quærebat, & non inveniebat. Quàm altos & acerbos gemitus nocte totâ edidisse censa est & dixisse: O JESU fili mi. JESU, quis mihi det ut ego patiari, ut ego moriar pro te? Dormientem certè nuntius hic tristissimus non reperit: nam eadem horâ quâ Christus in horto precatus, (quod credibile) in suo cubiculo domi oravit & obulit Patri filium ad lacrymosum hoc obsequium, quod in cruce consummatum. Cum autem audisset hæc mater, principium doloris jam factum, uti erat plena Spiritu sancto, facillè cogitando assecuta est, quos eâ nocte filius dolores, quas irrisiones esset passurus.

Hanc noctem acerbissimam ægri, & qui noctes infomes ducunt, assidue cogitent, qualis ea filio, qualis fuerit matri. Egrotò dies tædii plena nimirumque longa, nox multò longior censetur: divinæ Matri nox illa proflus fuit acerba, longè tamen acerbiorem experta est diem.

Feminam fortem dilaudans Salomon, Non extinguetur, inquit, in nocte lucerna ejus: Nox fuit alta & hora tenebrarum, cum Christus moreretur, duobus magnis luminibus, sole & lunâ, extinctis. At lucerna Virginis, fides & amor divinæ Matris extincta non est. Plerique omnes in ærumnis severioribus perturbantur; at Virgo hæc firmæ mentis ac solidæ nihil dixit fecitque tali matre indignum. Non est extincta lucerna ejus. Tegebat hunc solem nubes, non extinguebatur. Exemplum filii ad filium olivas precantis imitata, nocte unâ sexcenties dixisse credi potest: Verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat. Hic discamus intellectum & voluntatem in eum ordinem cogere, ut voluntati divinæ, omnis bonæ voluntatis regulæ, sese subjungant & conforment, eique actiones, fortunas, vitam, caput, eventus omnes transcribant.

§. II. Gladius

§. II. Gladius tertius & quartus.

Aspectus filii jam aspectus cæli... G Ladius tertius, filii jam flagris cæsi, jam spinis coronati, jam purpurâ velati, & in alto collocati aspectus. Cùm audiret mater verba Præsidis, Ecce homo; ininterrogare potuit, Num homo iste meus est filius? à Patre, ut videtur, desertus, à Judâ proditus, à Petro negatus, à Judæis accusatus, ab omnibus irrisus, à Romanis cruciendus? O Domina, inquit Anselmus, quos fontes lacrymarum erupisse dicam ex oculis tuis verendissimis, cùm videres unicum filium tuum coram teligari, flagellari, mactari? Non mirum si omne Matris cerebrum in lacrymas defluxisset, cùm corpus filii toram tam largo sanguine perfusum cerneret. Sancta illa vidua Birgita, de filii cruciati, de Matris hæc spectantis luctu posteris mira prodidit. Nos verbum è verbo reddemus, & Lectori extra contextum consideranda subjiciemus. De Christo igitur matrem hæc omnino verba proferentem sistit; deinde ductus ad columnam personaliter se vestibus exiit, & ad eam manus applicuit, quas inimici sine misericordiâ ligaverunt. Alligatus autem nihil omnino operimenti habebat, sed sicut natus est, sic stabat & patiebatur erubescentiam nuditatis suæ. Consurtebant autem inimici ejus, qui fugientibus amicis undique astabant & flagellabant corpus ejus ab omni maculâ & peccato mundum. Ad primum igitur ictum ego, quæ astabam propinquius, cecidi quasi mortua: & resumpto spiritu, vidi corpus ejus verberatum & flagellatum usque ad costas, ita ut costæ ejus viderentur. Et quod amarius erat, cùm retraherentur flagella, carnes ipsius flagellis sulcabantur. Cùmque filius meus totus sanguinolentus, totus sic laceratus stabat, ut in eo non inveniretur sanitas, nec quidquam non flagellaretur; tunc unus concitato spiritu quasi vit: Numquid interficietis eum sic injudicatum? & statim secuit vincula ejus. Inde filius meus induit se vestibus suis. Tunc locum, ubi stabat pedes filii mei, totum repletum vidi sanguine, & ex vestigiis filii mei cognoscendam incessum ejus. Quod enim procedebat, apparebat tetra insula sanguine, nec ipsi patiebantur ut se indueret, sed compulerunt & traxerunt eum ut acceleraret. Cùm autem duceretur quasi latro, ipse filius meus extertit sanguinem ab oculis suis.

Num autem Virgo mater patientem aut morientem cernens filium, deficienti animo collapsa sit, seriæ quætionis est. Sunt è præcis Patribus qui affirmant; sunt qui recitant, meo iudicio, negent. Hic ego Ambrosii verba non invitatus sequor & ajo: Stantem lego, cadentem non lego. Stabat autem juxta crucem Jesu v mater ejus. Hoc tunc asseritur hanc matrem graviore longe dolore sensitse, quàm ullus sentiat in gravissimo animi deliquio. Quis Patriarchæ Jacob dolor fuit, cùm filii cruentam solum tunicam videret? Scissisq; vestibus indutus est cilicio, lugens filium suum multo tempore. Nihil iste ad Virginis dolorem. Solum Jacob vestimentum sanguine tinctum aspexit; ipsum Virgo filium suomet sanguine vestitum, & undique vulneratum, morientem, mortuum vidit. Jacobo undecim etiamnum filii restabant, hic Virginis unigena fuit. Et ipse tandem Jacob signum hoc fuisse comperit: at Virgo mater cruentam hanc tragediam suis ipsa oculis spectavit, filium mortis reum pronuntiarum audiit, comitata est ad mortem, in cruce morientis adlittit. Hæc certe sapiunt heroidem divinam. Hic discamus acriter nobis ipsis imperare, omnem pravam voluptatem & omnes carnis petulantias contrudere, summo bono, castarum mentium amatori, conjugii. Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitis & concupiscentis.

Quartus gladius, Deductio Christi ad mortem, & cruenta viæ consideratio, in qua Mater vestigia filii sanguinolenta sequi potuit. Non credo, ait Scriptor

A. vetus, dolorem Virginis nisi tantum fuisse credamus, quantum unquam dolere potuit de tali filio talis mater. At qualis erat mutuus ille aspectus, cùm filio mater occurreret in viâ, ut videret transiturum? Cùm lunæ sol opponitur, eclipsis est; cùm duo sibi specula objiciuntur, unum alteri transmittit imagines: ita hæc duo terribilissima specula fuerunt sibi et opposita, dolorem filii mater, matris dolorem filius doluit. Vulnera Christi morientis erant vulnera matris dolentis. Ea est Angelorum collocutio, si alter alteri cogitationes suas aperiat, velique sine verbis scire alterum quod mente agit; idem in isto filii & matris occursu factum censetur. Credibile, Christi supremum valedicere hac animi sententiâ fuisse: Mater amatissima, ego, ut cernis, ad mortem propero: hoc meum iter ultimum est, arbitrio & nutu Patris conficiendum. Tu verò meam te matrem ostendis, & filium moriturum non deseris. Hæc tui amoris in me constantia est. Inceptum igitur opus, humanæ gentis bono perficiamus. Brevi iterum unâ erimus. Haud aliud mater filio responderit: O desiderium meum, & solatium unicum, fili mi, quando ita jubet cælestis Pater, fiat voluntas Dei. Acerbissimum quidem est ita matrem à filio tam infami morte separari, sed Dei voluntas fiat. Te tamen, mi fili, non desero, euntem usque sequor è vestigio, ad ipsam crucem paratissima sum unâ tecum animo crucifigi, si corpore negatum.

Christi martyres subinde ad ambulandum coacti, sed prius calceos clavis introrsus actis, aut æneas ignitas crepidas induti, aut bipedibus & hastarum mucronibus ad gradiendum protusi, difficillimum habuerunt iter; sed istud Servatoris & Matris Virginis in Golgothæam rupem multo difficilium fuit & lugubrium. Videte, Christiani, quomodo Abrahamus cum filio sacrificandi montem Moria conscendat; Mater cùm unigenâ suo ad supplicium tendat, ignem ferens & gladium, ignem divini amoris, gladium perfectæ cum divinâ voluntate conformationis. Nil sanè miri fuisset, si cor matris in profectione tam luctuosâ contabuisse, illa tamen pergebat. Non sparsas rosas, sed meras spinas, clavos meros calcabat; illa tamen pergebat: omnia luctus erant, mera mors in oculis, illa tamen pergebat. Ibat Christus ut immolaret Patri seipsum, sequebatur Virgo, toties effecta Martyr, quoties cruenta filii vestigia contemplabatur in viâ. Bernardus, Ildefonsus, alii hanc Matrem inter primi nominis martyres censent, imò eam illis superiorem judicant, nam illa non suam damntaxat, sed & filii dolorem doluit, ut exclamare cum eo potuerit: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me!

Is quandoque meror fletum protrudit, ut lacrymarum viceam sanguis profluat ex oculis. Novi, ait Delcius, quæ in sororis funere sanguineas lacrymas multas fuderit. Divina Mater filii sui exequias ibat, in quibus adeò perlucentosa multa oculis auribusque hærebatur, ut nemini mirum videri debuisse, si sanguinem loco lacrymarum oculi stillassent. Imò Joannes Baptista Signius, tam eruditus quàm pius scriptor, Auctoritatem, inquit, beati Germani lego dicentis, Beatissimam Virginem adeò amare flevisse, ut post uberrimos lacrymarum rivulos, sanguineas quoque lacrymas effuderit. Hic discamus vanis laudibus, gloriæ ac fastui, ambitiosis studiis mori, Dominum cælestis gloriæ etiam in cruce amplecti.

§. III. Gladius quintus & sextus.

G Ladius quintus, non solum tot opprobria in filium s. Mannum spargi, sed clavos etiam per manus pedesque adigi & pedum perforatio. audivit, & quod probabile, vidit. Nam si Christus in sublimi atque jam stante fixus est cruce, omnem illam carnificinam Mater potuit spectare. Quàm verè dictum: Quot lacerationes in corpore filii, tot vulnera in corde matris; quot spinæ pungentes, tot clavi perforantes; quo

viæ confideratio. Adscribitur D. Bernar. hic sermo, sed sanè non est.

Antonius Gallonius de SS. Mart. crucifixibus cap. 7. sine.

B. Maria cùm filio tendit ad supplicium ignem ferens & gladium.

Delcius in Opere Mariano Orat. polemicâ secundâ.

Joan. Bapt. Signius de SS. Lipsianis & culm. divorum.

quot ictus carnem rumpentes, tot sagittæ oculos in-
trantes. Potuit mater afflictissima Threnorum illud de
se dicere: *Subversum est cor meum in memetipsâ, quoniam
amaritudine plena sum. Idcirco ego plorans, & oculus meus de-
ducens aquas, quia longè factus est à me consolator.*

Cur Christi Matrem Christus interesse voluerit, luctuosissimo huic
spectaculo, cum maximos mætores veritate loquere po-
tuisset, modò eam Bethaniæ subsistere iussisset; nam &
Isaac imago Christi, matre ignarâ fuerat immolandus.
Aliter Deo visum est: voluit nimirum, ut mater huma-
næ resurrectionis seriem supremam oculis spectaret,
itaque Martyrum palmas omni jure mereretur com-
moriendo. Reverâ Deus non parci iis, quos novit esse
suos, & quò magis suos agnoscit, eò minus parci; ut se
dignos inveniat, ideo illos severius tenat.

Nulla unquam mater spectaculo tali sponte inter-
esse sustinuit. Interfuit Virgo Mater non sine lacrymis:
& credibile, omnes pæne lacrymas in eâ consumptas.
Pflammetichus rex Aegypti à Cambyse Persarum rege
captus, coactus est videre filiam ancillæ instar cum hy-
driâ mitti ad fontem, ipsis commiserantibus Persis: pa-
ter non moveri visus, nec lacrymulam perdidit. Sed &
filius velut mancipium collo in ferreum annulum infer-
to, patris oculis ingerebatur; gementibus aliis, ille im-
motus perstitit. Vidit denique Pflammetichus amicum
optimum, sed jam pauperimum; hic non tantùm lacry-
mas effudit, sed & caput palmis contudit. Rogatus facti
tam insolentis causam, Propria, inquebat, & meorum
mala tanta sunt, ut lacrymas prohibeant, & in saxum
jubeant obdurescere; in malis mitioribus, quæ cerno,
sensum humanitatis retineo. Virgo intemerata filium
tractari vidit, non tantùm ut seram abjectissimum,
sed ut vermem, aut pecus vilissimum. Hinc, credibile in
eâ demum lacrymas ob doloris magnitudinem defecisse.
Hic sese Christiana pietas exerceat in Christi Vir-
ginisq; Matris doloribus expendendis. Hic discamus
ferocientis linguæ impetus & clamorâ iram retin-
dere. Herba est, cui nomen Chamæmelum aureum,
alii spinam albam hortensem, carduumve lacteum ap-
pellant, ajuntque remedium esse præsentissimum ad-
versus pleuritidem, si expressus succus bibatur, vim
morbi mox remittere. Hic carduorum & spinarum
Mariæ satis se offert; exprimantur meditando, in mede-
lam eversum omni morbo animi, iracundiæ præsertim &
impatientiæ. Discamus hic iram extinguere, & ad om-
nem nos componere mansuetudinem.

6. Suspen-
sio filii, &
aceri in so-
latium suis
oblatio.
Thren. cap. 2.
vers. 35.
Thren. c. 2.
vers. 13.
Gladius sextus, cum in alto jam pendente filium,
eisdemque in solatium suis acetum cerneret offerri, cui
paullo ante myrthatum vinum fuerat propinatum. En
gladius doloris, quem Simeon in lustratione Virginis
castissimo pectore delexerat vaticinio illo: *Et tuam ipsius
animam pertransibit gladius.* Hunc gladium gestavit Vir-
go pectore hærentem usque ad annum trigésimum
quartum, quo demum anno in monte Golgothæo pec-
tus virgineum verè pertransiit, uti Simeon prædixit,
non tantùm rasit, non aperuit tantùm, sed penetravit.
Ah, bone Deus, quam miserabilis hic erat aspectus,
suum sanguinem videre ex alto tor ostiis, tot vulneribus
desfluere! Hæc spectare luctus ægrè sinebat, sed cogebat
amor, & oculos ad id spectaculi diducebat. Virgo
modestissima procul dubio ad eum usque diem, nul-
lum flagellari, nullum crucifigi vidit, ita primò omnium
tam immane, abominandum supplicium in filio specta-
vit. Cum Hieremiâ lactymane dixerim: *Cui comparabo,
vel cui assimilabo te, filia Hierusalem, cui exaquoabo te, & con-
solabor te virgo filia Sion; magna est enim velut mare contri-
tio tua, quæ medebitur tui.* Quanto majus est mare flumi-
nibus, tantò major est hic dolor tuus aliorum dolori-
bus. Quemadmodum verò aquarum alia dulces, alia
salta & amara, ita omnium aliorum dolores ad hunc

A tuum collati dulces: dolorum tuorum amarori nulla
dulcedo mixta est. Aquarum omnium congregatio est B. Mater
mare; ita omnium dolorum tuus ipse dolor, merum
mare, salugo merissima. Sunt qui doleant dignitatis au-
facultatum jacturam, obitum filiorum, parentum, co-
gnatorum. Non est doloris causa, quam iste Virginis
dolor non complectatur: Virgo in filio amittit omnia.

Si Deus (quod illi non difficile) oceanum totum in
calicem non magnum transfundat, & amicorum alicui
propinet, qui ebibat, immensas salis maris aquas exhau-
sisse dici poterit; Ita Deus dolorum mare totum in au-
reum purissimum calicem, in virgineam mentem infu-
dit, & exhauriendam propinavit. Magna fuit, ô Virgo,
velut mare contritio tua. Interpretes septuaginta ver-
bum è verbo sic exprimit: Magnificatum est pocu-
lum contritionis tuæ. Nulla mari potest aquarum co-
pia conferri; guttulae sunt omnia flumina sese in illud
egurgitantia; ita dolor nullus cum tuo comparandus:
B tu mætores in tuo corde, velut in pelago procellæ.
Multiplicata est contritio velut mare. Si hoc ipso tempore
Apostolis ea quaestio fuisset posita: *Potesne bibere cali-
cem?* Omnes reipsâ respondissent: *Non possumus, eheu,
non possumus; tam indigna oculis contueri non possumus.*
At certè potuit Mater, expirantis filii testis, cujus
oculos suis gestavit oculis.

Observant nautæ, lunâ plenâ magis quàm aliâs mare
sævire. Totâ vitâ Virgo ob filium & cum filio plurimùm
perpeffa, nunc demum plenilunio tormentorum Chri-
sti, totum mare dolorum in pectus virgineam se im-
misit, nec unquam magis sæviit. Et quis, ô Virgo, tui
medebitur? Excellentissimus medicus nunc implem-
ægroat, ipse jam tristatur & mæret consolator om-
nium. Magna contritio tua velut mare.

Sed in mari hoc miraculum, quod Ecclesiastes obser-
vans, *Omnia, inquit, flumina intrant in mare, & mare non
redundat.* Torrentes & flumina mæroris in unam ma-
trem hanc coalescunt, & tamen cor ejus per impa-
tientiam non redunabat; severat enim hic nihil for-
tuitò geri, sed omnia nutu arbitriòque Numinis guber-
gari. Et en miraculum; homo afflictissimus, re tamen
nullâ nec decori nec suæmet oblitus. Antehac Virgo
dici poterat mulier amicta sole. Ubi nunc illud splen-
dum calidamque pallium? Defecit luna, sol obscuratus
est. O suavissimum cor amoris, inquit Bonaventura, *quo-
modo conversum es in cor doloris, in quo nihil nisi fel, acetum,
myrrha & absinthium; nimirum vivens moriebatur, & mo-
riens vivebat.* Hic illud Jobi usurpemus: *Non peccavi, & in
amaritudinibus moratur oculus meus. Versa est in luctum ci-
thara mea, & organum meum in vocem stentium.* Non licet
jam alfidere prælepi inter symphoniam Angelorum,
sed aditare cruci inter vociferationes carnisicium; non
exicipienda jam dona Regum, sed vulnera filii specta-
nda inter opprobria latronum. Liceat hic quætere cum
musicorum optimo: Dic Maria, quid vidisti, contem-
plando crucem Christi lacrymosis oculis? Nos animi
oculis cruentam imaginem hanc obtuemur, multa ta-
men nos effugiunt, quæ non cernimus, Mater illa ob-
summum amorem & intimam rerum cognitionem hic
infanda vidit & audiit. Omnes ictus ut tristis echo in
corde Matris responderunt. Hic discamus curiosiori-
bus oculis, & sensibus exterioribus ceteris mori, Deo
puri cordis amatori conjungi.

S. IV. Gladius septimus.

Gladius septimus, cum videret filium mori, & lan-
ceâ configi. Tantus fuit, Bernardino teste, hic Vir-
ginis dolor, ut si in plurimos hominum divideretur,
omnibus esset interitum allaturus. Illa olim formosa &
dives Noëni, *Non vocetis, inquit, me Noëni (id est, pal-
chram) sed vocate me Mara (id est, amarum) quia amaritu-
dine valde replevit me Dominus omnipotens.* Cum audiret
Virgo

Virgo de siti filium queri, promptum erat illi cogitare: Hunc ego Angelorum Dominum, in cunis vagientem infantulum meis uberibus lactavi, nunc extreme sitienti nec guttulam aquæ valeo porrigere.

Audiat deinde Virgo testamentum recitari, & alium sibi filium legari; audit etiam vociferantem à Patre se derelictum, audit sub ultimam vitæ periodum validè clamantem, & unâ expirantem vidit. Hic profectò luminare majus & minus extinctum. Prædictum à Joële:

Sol convertetur in tenebras, & luna in sanguinem. Sol Christus in mortis tenebras conversus, Pulchra ut luna Virgo sanguine filii aspersa est. Potuit illa dicere: Cor meum dereliquit me: nam ille qui cor meum fuit & corde charior, jam extinctus est. & unâ cor meum mihi evulsim est. O fili mi amantissime, si umquam vel oculo te læsi, tolle oculos meos; si offendi te lingua, linguam tolle; si faciando & gestando te, malè usâ manibus aut brachiis, tolle manus, tolle brachia. Cur, obsecro, cor meum, cor summum cordis mei thesaurum tollis, cur auferis teipsum mihi? Cor meum dereliquit me. Nam inter nos cor unum, anima & voluntas una fuerat. Hinc filii mei mors, mea est.

En afflictorum consolatricem, sed afflictissimam; en stellam maris, sed in mare lapsam, & adhuc tamen ardentem, & amoris igne plenam. Laurentius Justinianus cor Mariæ Virginis clarissimum Dominicæ Passionis speculum appellat, in quo Deus & Angeli omnia Christi tormenta spectare; homines verò vel in ipso vultu Virginis dolores Christi summos, legere potuerint. Si dubium sit, an homo in extremis constitutus vitam exhalaret, experimentum certius vix capi potest quam ab oppositu speculi; si obnubilaret, vivit etiamnum æger; si autem tersum maneat, inter mortuos censendus. Stat Mater Domini sub cruce velut purissimum, vivum, tersissimum speculum, per quod tam vita quam mors filii tralucet. Dum spiraret filius, tam vulnera filii quam voces Virginis mentem mœroribus obnubilarent; post mortem sola mortui forma sed exanguis, figura sed immutata, & muta in hoc speculo apparet.

Ah, quomodo tandem huic spectaculo interesse, & filium in tali lectulo morientem aspicere potuit? Agar ancilla Saræ, cum anno, quam itineri acceperat, consumptâ, fame sitique urgeretur ad extrema, filium linaclem sub arbore collocavit, & procul inde digressa, non possum, ajebat, filium morientem cernere. Et ad reli jactum tristi spectaculo se subducens, ac confidens, altâ voce ploravit. Cum infantulos catelepis corripit, à cunis parentes abeunt, ne miserè luctantes cernant. Jacob in omnibus adversis inconcussus videbatur, ad unicum illum nuntium extincti Joseph animum contraxit. Diverse clades, exque maximæ, nuntiabantur Jobo: nil visus est moveri, dum advolaret servus, nisi liberorum funera percenserebat: tunc surrexit Job, & scidit vestimenta sua, & tonsa capite corruens in terram adoravit. At verò hæc magna Mater in conspectum morientis filii se animosè dedit, stetit, dum natus expiravit. Hæc omnia immensus amor potuit, qui hoc effecit, ut Mater omnem filii dolorem senserit, verè cum illo crucifixa.

Pro testimonio beata Birgitta dicens, Matrem ita loquentem repræsentat: Cum flagellaretur & pungeretur filius meus, quasi cor meum flagellabatur & pungebatur. Ego etiam sui propinquior ei in passione, nec separabar ab eo. Ego stabam vicinius cruce ejus, & sicut hoc gravius pungit quod vicinius est cordi, sic dolor ejus gravior erat præ ceteris mihi. Cumque respexisset ad me de cruce, & ego ad eum, tunc de oculis meis quasi de venis lacrymæ exhibant; propterea audacter dico, quod dolor ejus erat dolor meus, quia cor ejus erat cor meum. Sicut enim Adam & Eva vendiderunt mundum pro uno pomo, sic filius meus & ego redemimus mundum quasi uno corde. Cum autem clamaret, Pa-

ter, in manus tuas commendo spiritum meum; hæc vocem cum audissem ego ejus mœrissimam Mater, contremuerunt omnia membra mea cum amaro cordis mei dolore. Et quoties postea hæc vocem cogitabam, quasi in aure meâ recens erat. Hic discamus similitudinibus, livori, ac invidia mori. Promittens Christus, Et ego, inquit, si Ioan. c. 12. exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. Cor Matris omnium primò attraxit: ut unam & nostra eadem hac viâ trahat, subque cordi amantissimè conjungat! Hæc de septem gladiis, quos Mater Virgo inter filii cruciatu pectore gestavit. Sequitur granadilla floris columella, quæ nobis admirandam Virginis stationem adumbrat.

S. V. Admiranda Matris statio sub cruce suis exponitur.

Stabat autem juxta crucem Jesu, Mater ejus. Cum se- Ioan. c. 19. prem filii Saulis à Gabaonitis in cruce ordine ap- vers. 25. peni essent, Respha, quæ duos ex iis genuerat, ad cruce tentoriolum sibi struxit, & lectulum sed rigidissimum è cilicio composuit, ut ea cadavera à volucrum & ferarum lanienâ tueretur. Has excubias egit, dum celo pluvia haberentur. Vidit Maria fuisse oculis suum filium crucifigi, nec à pendentis cruce abiit, asperrimo licet cilicio induta, summis doloribus undequaque cincta. Fideles tamen excubias ad crucem habuit, stetit, perseveravit. Hic seriò expendendum, quomodo deum hæc Mater per furiosam plebem, per Phariseos irrisores, per milites crucifigentes ad crucem filii penetravit. Calumniabantur isti, hi deridebant, indignabantur illi mulierem huic spectaculo intervenire; alii eam digito monstrabant: Hæc seductoris Mater est. Perrupit omnia, ut ad crucem filii stans posset excubare.

I. Stabat amicis, notis, discipulis, qui tanta promiserant, jam pridem dilapsis; stabat illa. Amor & dolor inter se certabant; dolor deiecit & extinxisset, vicit amor & erexit, stare fecit & perseverare. Itaque geminas hæc aras, duo sacrificia Chrysostomus considerat, sanguinis unum, alterum ignis, seu amoris. Sicut autem nullus facillè amor parentum in filios amorem superat, ita nec dolor conceptum ex eorundem obitu dolorem. Explicet mihi quis amorem, & ego illi dolorem explicavero.

II. Stabat. Amoris hoc non tantum summi, sed constantissimi fuit, qui plenus spe ac fide Christum expectabat redivivum. Stabat publicè inter tot hostes hominis crucifixi nota mater. Stabat non eminus, sed proxima filio, juxta crucem; verè cum filio crucifixa. Quomodo tandem Virgo beata & Joannes discipulus velut geminæ spicæ, tam horrendam illius diei grandinem evaserunt, quâ totus orbis verberatus pæne corruiat stante hac unâ Virgine.

III. Stabat, gladio Simeonis lenè pertranscunte. Caligule vox nota est: ita feri, ut sentiat se mori. Hæc Mater tot gladios hic reperit, quot spinas, clavos, vulnera filii, sanguineosque rivulos vidit. Meri erant gladii per aures oculosque admissi. Nam quæ Christus in corpore percellus, ea Virgo in corde, cum filio flagellis cæsa, spinis coronata, crucifixa, transfossa. Omnium Martyrum dolores leves sunt, inquit Amelms, cum hoc dolentis Virginis collati. Quomodo agrithonia seu animi dolor cor hominis perrodât, exedat, consumat, luculentè Christus in olivarum horto monstravit.

IV. Stabat, non discurrebat, non sedebat, non jacebat, sed stabat, oculos per omnia nati vulnera volutans: manus, pedes, caput, faciem morientis exactissimè contemplata: stabat fixissimis oculis tamquam depictura filium. Verè depinxit, non in telâ, sed in corde, atque hanc effigiem sibi semper retinuit. Stabat reverentiâ filii, parète parata, stabat parata mori, ait Ildefonsus, si non desit percussoris manus.

Gen. cap. 2. v. 16. v. 17. v. 18. v. 19. v. 20. v. 21. v. 22. v. 23. v. 24. v. 25. v. 26. v. 27. v. 28. v. 29. v. 30. v. 31. v. 32. v. 33. v. 34. v. 35. v. 36. v. 37. v. 38. v. 39. v. 40. v. 41. v. 42. v. 43. v. 44. v. 45. v. 46. v. 47. v. 48. v. 49. v. 50. v. 51. v. 52. v. 53. v. 54. v. 55. v. 56. v. 57. v. 58. v. 59. v. 60. v. 61. v. 62. v. 63. v. 64. v. 65. v. 66. v. 67. v. 68. v. 69. v. 70. v. 71. v. 72. v. 73. v. 74. v. 75. v. 76. v. 77. v. 78. v. 79. v. 80. v. 81. v. 82. v. 83. v. 84. v. 85. v. 86. v. 87. v. 88. v. 89. v. 90. v. 91. v. 92. v. 93. v. 94. v. 95. v. 96. v. 97. v. 98. v. 99. v. 100.

Gen. cap. 2. v. 16. v. 17. v. 18. v. 19. v. 20. v. 21. v. 22. v. 23. v. 24. v. 25. v. 26. v. 27. v. 28. v. 29. v. 30. v. 31. v. 32. v. 33. v. 34. v. 35. v. 36. v. 37. v. 38. v. 39. v. 40. v. 41. v. 42. v. 43. v. 44. v. 45. v. 46. v. 47. v. 48. v. 49. v. 50. v. 51. v. 52. v. 53. v. 54. v. 55. v. 56. v. 57. v. 58. v. 59. v. 60. v. 61. v. 62. v. 63. v. 64. v. 65. v. 66. v. 67. v. 68. v. 69. v. 70. v. 71. v. 72. v. 73. v. 74. v. 75. v. 76. v. 77. v. 78. v. 79. v. 80. v. 81. v. 82. v. 83. v. 84. v. 85. v. 86. v. 87. v. 88. v. 89. v. 90. v. 91. v. 92. v. 93. v. 94. v. 95. v. 96. v. 97. v. 98. v. 99. v. 100.

5. Non murmurans, nec vindictam clamans.

Math. c. 5. vers. 44.

6. Igne ferius urente, quam qui tres Hebræos aduulsi, operata.

7. In irato mari tot cruciatuum iaceculsa.

Ahor. cap. 2. vers. 13.

Quomodo omnes cruciatuus à Christo perpeffi ad Dei voluntatem referantur.

8. Constantia incredibili prædita.

V. Stabat, & non murmurabat, neminem accusabat, vindictam non clamabat, nihil querulæ vocis jactabat, neminem vel verbulo violabat, nullum nec minimum impatientiæ signum edebat, sed nec Deum rogabat, ut ignis cælo rueret, terra deliiceret, mare facinorosos forberet. Nôrat ex lege filii, non tantum diligere inimicos, sed iis etiam benefacere, & pro persequentibus & calumniantibus orare. Nôrat, divinæ Providentiæ omnia esse committenda.

VI. Stabat, sed si dolores stantis consideremus, stabat in igne sævius urente, quam qui tres Hebræos juvenes operuit, aut qui Laurentium, Polycarpum, Olympium, Fructuosum, Angurium, Eulogium, Abibum, Gallicum, torque alios generosos Martyres ulli; aut qui Apoloniam, Domitillam, Euphrosynam, Theodoram, Potamiënâ, Theodoram, Anastasiam, & illa viginti millia Nicomediæ nocte Nascentis Christi in templo involvit. Stabat Mater tristissima in monte Atnâ. Hic ignis, hic gladius, ignis amoris, gladius doloris. Non enim crucifixum virum aspiciēbat, sed filium super omnem Job desformatum.

VII. Stabat, sed in medio marinorum fluctuum. In irato mari tot cruciatuum stabat inconcussa, solo Deo nixa, cui & gratias egit pro luctu tam copioso, quem ut certum favoris eximii argumentum agnovit. Stabat in Dei nutu & arbitrio consolidata, in unam Dei voluntatem, à quâ summum firmamenti ac virtum habuit, inconniventes oculos reflexit. Hinc centies iterumque centies atque sexcenties suam divinæ voluntati sublingnans, O Deus, ajebar, ô mi Deus, sicut vis. Anima illius divinæ voluntati sic conglutinata erat, ut si hos cruciatuus verbulo potuisset impedire, id sanè factura non fuisset, ut quæ sciverat, definito consilio & præscientiâ Dei, hæc omnia tam à filio quam à se toleranda. Filium quidem hæc Mater tenuissime amabat, superans omnium matrum amores, nihilominus honor Patris, & salus humanæ gentis erant ei chariora. Dei voluntas unica eam in omnibus ad tantos dolores perferendos erexit.

Sed objicias: Quomodo istud omne ad Dei voluntatem refertur, quod nequitia Judæorum, invidia Pontificum & Phariseorum erat? Rem verbo expediam; Nequitia humanæ voluntati divinæ nihil umquam potest obstruere. Filium in cruce mori Deus ab æterno voluit, ut illum Judæi crucifigerent, aut Romani, non imperavit, sed permisit, quos id flagitiosè sed voluntariè facturos esse prævidit. Hominem vertiginosum juxta præcipitium ambulante valde juverit, qui dextram porrigens dicit: Da manum, & in me manum respice. Ita Dei voluntas Matrem Virginem per hæc præcipitia salvam duxit. Si aliis matribus viæ tam præruptæ ac inviæ fuissent calcandæ, si talia in filiis spectanda supplicia, centies cortuissent. In unam Dei voluntatem Virgo Mater respexit.

VIII. Stabat, constantiâ incredibili. Constantiam præsci pingebant in rupe stantem, allisis maris fluctibus, cum inscriptione, *Eadem sum semper*. Dei Mater stat hic in rupe, dolorum fluctibus undique illidentibus. Sed illa verè dixerit, *Eadem sum semper*. Filius meus ut latro comprehenditur; Annæ, Caiphæ, Pilato, Herodi sistitur, cæditur, ut mortis reus damnatur: *Eadem sum semper*. Flagellis discerpitur, spinis redimitur, Batabbæ postponitur, cruci addicitur: *Eadem sum semper*. Infami ligno affigitur, inter tormenta loquitur, clamans hæstâ confoditur, de ligno deponitur: *Eadem sum semper*. Verè fuit, numquam impatiens aut pusillanimis; constans semper & virtutis invicta Stabat. Quam patiens fuit hæc constantia, Christiani! quam nos longè aliter! quos ventulus levis dejicit, quos acerbior verbum turbat, quos obliquus oculus affligit, quos quævis injuriola lædit, quos paullo operosior labor ærnat, quos qualemque tædiolum humo affigit, quos omnis tristior

A eventus nimium quantum excruciat. Imò quotiescumque res non è sententiâ & voto succedunt, frangimur, succumbimus, prosternimur, jacemus modicis ærumnis victi. En Domini Matrem sub cruce filii in rupe stantem, *Eadem est semper*. Animum non despondit, nihil patientiæ aut constantiæ remisit, *semper eadem in summis doloribus*.

IX. Stabat, uti ad stare solet mater agrotanti filio, aut cum illi vena inciditur. Stabat, uti assistens Deo æterna Sapientia, *Quando, inquit, preparabat celos, aderam, quando cæcâ lege & gyro vallabat abyssos, quando æthera firmabat sursum, & librabat fontes aquarum; quando circumdabat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos; quando appendebat fundamenta terra*. En Mater filio in orbis restauratione ubique adest, cum in cruentâ cruce referatur cælum, cum ruinosi orbis fundamenta clavis quatuor firmaret, cum tartari abyssum terminis certis clauderet, cum summos mundi montes, volupratem, opes, honorem imponeret stateræ, & ad pondus suæ crucis libraret, Mater ei adstare, & juxta eum stabat.

X. Stabat, cum orbis pæne totus rueret. O qualis Mater, qualis virago ac heroi! Gratiâ plena, beatissima est, etiam cum in summis doloribus est. Licebit, putem, querere: Et quomodo potuisti, ô Mater, spectare tam infanda? num oculi tui robustiores sunt aut ardentiores quam solis? hic oculos sibi ipse velavit, ne cogere tur sui Domini tam diros cruciatuus aspiceret, testatus orbis se imparem tam crudeli spectaculo; & tu, ô Mater, aperis tuos oculos, cum suos filius in morte claudit. Num homini crucifixo cognata mens è quam luna? hæc atrum syrma induit, & viam aviam ecurrit, ne conditorem tam dira patientem & morientem cerneat. Tu verò hujus viri Mater accurris, & tuis ipsa oculis spectas, qui sanguis tuus stillatim effluit. Expavit terra, & præ luctu contremuit: tu etiânum erecta stas, & filium inter tormenta summa expirantem contemplanis. Rumpuntur saxa, & fœdis vulneribus conciduntur; tu stas, & numeras filii vulnera; numquid cor tuum solidius est saxis?

XI. Stabat, audiebat, videbat talia, qualia nulla umquam mater. Si matrum omnium plangores colliguntur, pondo unicum erit ad hoc centumpondium. Jure merito Augustinus hunc luctum Virginis, immensitatem doloris nominat. Nunc igitur & in cælo hæc mater Mater audit & videt, quæ nullus vidit oculus, nulla auris audit.

Enimverò sic firma & fixa stabat, ut eam neque vita neque mors, neque creata res ulla, ab amore ac præsentia filii potuerint divellere, aut dejicere; stabat certè, neque enim eam truculentus Judæorum furor, nec barbari militum sævitiæ, nec summa plebis compressio, neque tor maledicæ linguæ, quæ illam telis undique impetebant, hoc statu movere potuerunt. Maledicta & execrationes mille audiebat; illa tamen stabat, longè fortior Apostolis, stabat tot inter molossos, qui unicum ipsius agnellum lacerarunt.

XII. Stabat adhuc filio jam mortuo. Diffluxere omnes, suam singuli domum repetivere: à cruce non abiit Virgo, sed divinæ bonitati fidebat ac providentiæ, à quâ speraverat mittendos in subsidium homines, qui in sua fide brachia, amanissimum illud crucis pondus deponerent.

§. VI. *Eadem uberius explentur.*

EN amaranthum nobilissimum, qui floribus autumnis deficientibus, si aquâ infusâ recreetur, ita revirescit, ut inde terra hieme contexti possint. Herba est mirè formosa, & inde nomen sortita, carptu facilis, non flaccescit, ut aliæ, nec inarescit: ita Virgo virtutum omnium virore speciosissima, patiens, oblectandans, ad ipsam

nam crucem latissime succrescens: quæ diffugientibus A metu Apostolis ad arborem execrandam perstitit.

Inter olivam & vitem tam eximium ajunt esse amorem, ut hæc illam facillime audiat. De seipso Christus, Ego, inquit, sum vitis: Olivæ mater. Etas olivæ, ut ferunt ad ducentos annos præcedit, tam diuturnâ statione solum occupat. Videte fertilissimam olivam Virginem Deiparam, quæ dilapsis aliis, statione admirabili ad crucem, in qua ligata vitis, perdurat, totis sæculis hoc ipso loco, si Dei voluntas sit, perduratura.

Novum omnino animositatis genus, & inauditum sæculis, tormentorum in filio barbarissimorum adstare spectatricem & testem matrem, cum reliquæ ferè matres teclis se abdant, lærebris condant, tenebris sepepliant, ne cogantur in filiis videre, quod in alienis etiam horrent, & mente circumferre vulnera, quæ oculis conteri agrè sustinent. Apostolos Crucifixi discipulos pedes magis & fuga, quam animus & statio erat tutata. At verò Mater cruci adstare impavida. Quis non obstupescat sic stantis matris animosissimam constantiam? Et quis enim sibi ultro accersat vulnera? quis ea, cum possit, non refugiat? In filiorum verò suppliciiis præsentem matrem excarnificari nemo dubitet: qui hoc unum, quid sit esse matrem, cogitat. Mentiri non potest matris affectus, non possunt ubera. Cum enim filius materni sanguinis pars sit maxima, non potest non acerbe sentire mater, cum in hac sui parte cruciatur, eoque magis, quò tormenta sunt graviora. A corporum tormentis crescit animorum. Jam verò cum nullo umquam ævo Mater teneriore in filium fuerit affectu, amore nulla majore, perfacile quisvis viderit quanta tulerit, amore cogitaverit, quantum amaverit. Ab amoris magnitudine doloris vehementia non difficile metienda. Et illud hic accedit. Sciebat hæc una Mater omnium optime dignitatem filii, cujus innocentiam habuit perfectissimam. Sciebat illum ipsum hominem in cruce pendentem esse Deum artibus humanis reatum; sciebat omnium esse conditorem, parentem, judicem. Hinc necessariò in eâ crescebat mæror, cum videret illum ab eâ ipsâ gente, quam sibi delegerat in suam, adeò crudeliter in modum tam ignominiosè interim. Quæ omnia quò largiore amoris, eò etiam molliorem præbuerunt causam doloris.

Non imperitò tota obstupescat natura, cum cernat matrem & talis filii matrem, non sedentem, non jacentem, non animo deficientem, non cælum ejularibus implentem, non tortoribus maledicentem, non humi collabentem, nec ullo indecoro gestu lugentem, sed stantem, sed orantem, sed horum omnium, supra quam dici potest, tolerantem. Hæc inter amatos hostes non movit gradum, & mulier & mater. Ausa inter carnificum manus stare interrita, inter Judæorum odia & minas, tamquam inter insanos pelagi fluctus stans inconcussa, videre malleos, clavos, lanceam, spectare filii manus & pedes terebratos, latus perfossum, audire maledicas voces, gustare fel & acetum filio infusum. Hinc certe cum filii corpus supra quinque millia vulnerum pettulerit, non paucioribus cor matris convulneratum fuit. Quò magis mirari meritò hujus matris post tot vulnerum millia constantiam debemus, & ignaviam nostram degenerè que animos erubescere, quibus omnis agritudo impatientiæ voces extrudit, omnis vel levis pœnitentia est molesta; quos omne vel tenue convitium exasperat in iras, acuit in vindictam. En matrem quæ inter tam acerba, omnibusque retro sæculis inaudita, nec verbo nec signo indignationem aut commotionis animi vestigium ostendit. Stat illi sua & mansuetudo, & patientia. Filium latronibus parem habitum non erubescit, sed supra omnem virum solo filio minor sub infami ligno persistit; & quem Apostoli verbo, fugâ, jurejurando negaverant, illa palam suâ præsentia Deum audet profiteri.

Imitemur, obsecro, subeamus crucem, amplectamur adversa interriti, toleremus aspera, immortalitatis spe pleni. Sed contra facimus, ob futura quarimus, amamus noxia, & quasi ea in mediam sint, jucunditatis poculo haurimus; præsentia commoda, volucias voluptates avidissime sectamur, & futurorum ignari aut oblitisci mur præsentibus, exitu sineque miserando ne utquam expensæ.

§. VII. Ad eandem sub cruce stationem documenta.

AD hanc sub Christi cruce statatiam perseverantiam Voluntas & permissio Dei nos erigit. Patientia non est vera, quæ non est constantis & firma. Patientiæ soror est Constantia. Tolle hanc, nec obsequium mercedem, nec beneficium gratiam, nec fortitudo laudem habebit. Constantia sanctitatis propugnaculum. At verò nec firmi erimus unquam nec constantes, nisi Voluntatem Dei totis brachiis arctissime complectamur.

Hoc nobis in monte monstrat mater divina, quæ inter tantos turbines ac procellas, unicum Dei voluntatem complexa perstitit immobilis. Eadem semper fuit incredibili constantia. Hoc exemplo & aliæ matres seipis generosiores factæ filios in tormentis animarunt. Galerii Imperatoris ævo Antiochiæ Barula puerulus, cum Romano Martyre ad supplicium rapiebatur. Sitim parvulus querebatur, cui mater omnibus audientibus: Mi fili, ajebat, non est tempus jam bibendi, & sitim restinguendi, sed fidem Christianam confitendi. Ita proflus quotiescumque vellicaverit ne satanas desidia, & torpidam quietem monstraverit, planè respondendum: Non hoc tempus deliciarum est, aur quietis ignava. Labori, pugna, certamini, lucæ hiebreves anni sunt consecrandi. Hic igitur cum matre Domini stabo pulveris & solis patios, quamdiu me stare voluerit Deus. Standum est, Christiani, standum. Nam si qui ad crucem obambulant, non amici sunt, mysteria crucis perfunctoriè cogitant, inter irrisores non imitatores numerandi.

Joannes Alferna è divi Francisci familia, quotiescumque iconem crucifixi Domini aspexit, oculis maderæ cepit: quid si non pictum aut ligneum simulacrum, sed cum matre hac vivum videret? Beatus Jacoponus, cum Christi patientis historiam legi aut cantari audiret, non tantum à suspiriis & lacrymis non temperavit, sed in altas quandoque voces erupit, & inde se propitius plorandi desiderium explevit. Beatus ipse Franciscus quoties Christum crucifixum memoriâ repeteret lacrymas fundebat. Fuit ut fletu admodum, sonoro mortem sui Domini prosequeretur. Interrogatus igitur à socio, quid eo ploratu sibi veller? Ita deberem, ajebat, ire per totum mundum plangendo mei Domini passionem. Ah quoties nos siccissimis oculis, & quod pejus, mente aridissimâ crucifixum Christum aspiciamus? nec stare ad crucem, nec lacrymari docti. Assuescimus, obsecro, ad umbram odoriferæ hujus juniperi recurrere, quotiescumque nobis agrè est. Exemplo ac societate Virginis invitamur: Stabat Mater dolorosa, juxta crucem lacrymosa. Siracida consilium est: Si possides amicum, in tentatione posside eum. Hic Dei mos est; amicos suos in tentatione possidet; experitur illos nonnumquam longiore ad crucem statione. Hic agaci fidelitas sui præbeat experimentum: Mater filio fidelissima fuit, nos Domino sumus.

Paulus non sine grandi solatio gloriatur: Christo confixus sum cruci. Paulus discipulus Magistro, Maria Mater filio, nos servuli viles Domino configamur. Pro se quisque possit dicere: Conditore meo ac Servatore Christo confixus sum: hic durabo, quoad Deo visum. In tolerantia cruce non socios tantum, sed & adjuutores habeo Christum, & Christi Matrem. Si usquam in terrâ cæli aliquid est, hic est in tali societate. Hic mihi certum est mori. Numquam conabor me cruci refugere, cui Deus me

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

17. 17. 17.

Bernard. epist. 129. ad lanuenses med.

Joannes Alferna

Siracida

Gal. cap. 2. vers. 19.

me affixit. Scio: è cruce rectissima imò & tutissima in A
paradisum via est.

ODE ANIMÆ PIÆ,
AD CRUCEM CHRISTI JESV.

IMPETV DIVINI AMORIS CALLISÆ,
S V S P I R I A.

I.
L'gere mecum marmora,
Scissag., corda, petra:
Lugere mixta sidera,
Latè patentiæ astræ.
Quæ stella flavis crimbus
Circumdedit decorem;
Ab orbis usque sinibus
Vertatur in dolorem.

II.
VIXIT. Movete lumina
Fluenta lacrymarum.
Qui cuncta pulcher aures
Accendit astra vultu:
Postquam chalybs in arbore
Manus pedesque fixit;
Ah! illa rerum gloria,
Ah! illa Vita VIXIT.

III.
Quod tristius spectaculum
Natura vidit umquam?
Squallore tetro marcidus
Sol torva condit ora;
Stupetque Fumus lugubri
Arratus in lacernâ:
Soror tremens & devîa
Suffunditur rubore.

IV.
Huc huc Sionis filia,
Rachelis & Rebecca:
Venite Galatitides
Vestram videre Regem:
Quâ Mater illum PURPURA
(Ah! qualis ista Mater!)
Quo cinxerit diademate
Noverca nuptialis.

V.
Implexus altè tempora
Perfossa ihamnus ambit;
Vertex acutus sentibus
Circumvolutus horret,
Peculiaris exhibens
Fastigium CORONÆ.
Adamante tota nititur,
Paliurus est jaspis.

VI.
Patent profunda vulnera,
Non multa jam, sed VNUM,
In quina sparsum flumina
Cruore fluctuante.
Quin navigamus? instrue
FIDES magistra classem:
SPES subministrat anchoram,
Et CHARITAS gubernet.

VII.
CRUX malus esto; Taurea,
Flagella, sint rudentes;
Vicemque summi Lancea
Longiniana clavi.
Haud indigenus mollium
Velis Favoniorum:

Matth. 27.

Psal. 11.

Luc. 23.

Cant. 3.

Marc. 15.

Ioan. 19.

Matth. 27.

Marc. 15.

Quæ vela templi scissa sunt,
Appensa promovebunt.

VIII.

Solvamus, & Ceraunia
Præter tremenda veche,
Ad usque montem Golgotham
Calvaria feramur.
In iclu amoris unico,
In imperu procella,
Portum licebit tangere:
Animata CYMBA curre.

IX.

Hic ille SPONSUS SANGVINUM,
(Videris?) hic in alto
Et elevato stipite
Dependit ille Sponsus.
Electus è tot millibus,
Electus ut sagitta,
Volans ad ima pectoris
Velociore pennâ.

X.

Rubicundus atque candidus
Rossiq., Illisq.:
Obseptus atque confusus
Spinisq., vepribusque.
AMATOR ADMIRABILIS,
Nulliq., comparandus,
Et omnibus sit grator,
Omnes gerit colores.

XI.

Non alter aut eburneus
Magis, nives Scytharum;
Aut coccineus Læconicum
Indumve vincat ostrum,
Sed lyer idem saucius,
Idemque totus ardet,
Pallèque, Si propinquus
Cernas: AMORE PALLET.

XII.

Agnosco vim tyrannicam
Blandissimi caloris.
Ut mors Dei dilectio
Robusta; dura sicut
Infernus æmulatio,
Nullo domanda ferro.
Sunt ignis ejus lampades,
Tadaq., fulgurantes.

XIII.

Quamæ putri Trimarica
Exestuant caveerne,
Lateque sparsas torrida
Eructat Ætna flammæ.
Non si solutis fontibus
Neptunus omnis instet,
Incendii vel unicam
Extinxerit favillam.

XIV.

DILECTE MI, sic duceri
Captivus in triumphum!
Atqui volebas fortior
Gigantibus videri.
Ad cuius hastam missilem,
Tubamque personantem,
Turres & alta mœnia
Tremore conciderunt.

XV.

Aut caca mens deludimur,
Et fama nos fefellit:
Aut non es idem fulminis
Pater TONANS trisulci:
Quo commovente nubila,

Cyclo-

Cyclopeosque nimbos,
Tellus & aether arduus
Et antra mugierunt.

XVI.

Quis ergo sulphur depluit,
Fundoque vertit urbes?
Quis amputavit brachia
Septem cruenta Nili?
Tantisq; monstris ferruit
Et obruit Caradum?

Ægyptiosque curvare
Equites equosque misit?

XVII.

In NAZARENIS creditus
Tantus venire contra:
Et posse campo classica
Bellator excitare;
Ensinque in hostes stringere
Vel eminus timendum:

Et mesibus cadaverum
Totas redire vallas.

XVIII.

Nunc sorte versa sterneris
Supinus atque pronus;
Dirisq; Sabbataris
Laceranda preda factus,
Tormenta mandis sustines,
Infracta solus.

NAI POENA, QVÆ FEIT OMNIUM,
UNIVS ESSE COEPIIT.

XIX.

Inter laudones, INNOCENS;
Luposque mitis AGNVS?

Qui prata pingit floribus,
Et restit arvã, NVDVS?

Inermis, ARMORVM POTENS?
Passus, DEVS DEORVM?

Contemptus, occassissimus,
VIR OMNIUM DOLORVM?

XX.

At non parenti Virgini
Es talis ante visus?
Quando redire Memphis
Tecum reliquit oras:
Amabat illa Cyprium
Te nominare Botrum;
Favosque dulcis osculi
Sugebat ex labellis.

XXI.

Ab! forma, forma Libani
Tot prædicata silvis;
In quam tui caliginem
Decor recessit oris!
Exstincta fax, confusa fons,
Obtrita mala pugnis:
Vulse coma radicibus,
Concreta barba tabo.

XXII.

Iesu! quis huius corporis
Agnosceret figuram?
Præfens abesse crederis:
Quæri potes reperius.
QUI TE VIDENT, DESIDERANT;
Nesciris à sciente.
Vix à tibi notissimis
Inventus inveniris.

XXIII.

Sucus salire in montibus,
Et transfundere colles:
(In Hermonis montibus,
Aromaticumque colles)

Pendes in infami trabe,
Scopus calumniarum.
Quis impedit Hinnulum?
Quis Capream ligavit?

XXIV.

Amor ligavit Gordius,
Non licitor Appella:
Non impetrus Proditor,
Fictisque Bastiator,
Non Caiphas, aut Romulus
Prætorie cohortes.

OBLATUS EST IN VICTIMAM,
QVIA IPSÈ SIC VOLEBAT.

XXV.

Nam finge Judex JVDICIS
Pilate, noluisse;
Frustra securis Cesaris
Fascesque proculisses.

Ictus inanes dextera
Conducta ventralisset:
Vanam dedisses fabulam
Herodiana scena.

XXVI.

Si quis (pudet, non nomino)
Viso datoque Pomò,
Si parcius cum prodigã
Vxore pransus esset,
Sic fatus: Eva, cenula
Fortasse subraheretur;
Numquam voluptas tantula
Tanto sterisset are.

XXVII.

Gulam! putabar integrum
Se deplorare Numen!
Homo! dierym binulius!
Vita, virilis insans!

Factus recens de pulvere,
In pulveres iturus!
Adhuc olens cunabula,
Formosa globa terræ.

XXVIII.

Sed hesit ab! (quid haste ab!
Profere lingua) malum
Ab Helluone creditum
DIVINITATIS esca,
In dentibus stupentibus
Hæsit bifforme malum:
Intèrque clusit asperas
Bolo nocente fauces.

XXIX.

Quam Primus intravit sibi
Adamus in popinã,
Cruelis scatenem mortibus,
Et ebriam veneno,
Exedit usque ad ultimas
Facies SECUNDVS effam:
Cum suavius remittere,
Vel esurire possit.

XXX.

Noë bibit de vineã
Gemmanæ, dulce mustum.
SITIM NEPOTIS proluit
Relicta fax ACETI.
Decerpit Autumnum Pater
Rosasque Berbsabas:
Furug, vindex, FILIVM
Cognata SPINA lasit.

XXXI.

O CVLPA FELIX! SANGVINIS
TALIS, REDEMPTA LYTRO,
Te propter exaltatus est.

Cant. 8.

Luc. 12.

Mat. 27.

Joan. 19.

Luc. 23.

Genes. 3.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

1. Cor. 15.

Ibid.

Genes. 5.

Mat. 27.
Joan. 19.

2. Reg. 15.
Psal. 62.

Ex

Nam. 7.
1. Reg. 18.

Josue 10.

Jud. 15.
Jud. 16.

Ex ere susus ANGVIS.
Te propter alter JONATHAS,
Cum baltheo pharetram,
Tunicamque & arcus exiit,
Et induit Davidem.
XXXII.
Te propter alter JOSVE
Solis sicut quadrigam,
Donec superbi cornua
Contunderentur Orci.
Te propter iste mystica
Rotavit arma SAMSON;
MULTOQUE PLVRES MORTVVS
QVAM VIVVS INTEREMIT.

A

XXXIII.
Iacet tamen sub stragibus
Et ipse cum columnis,
Collapsus inter funera
Molis Dagoniana.
Eheu! ruinis obrutum
Quis extrahet cadaver?
Nos gloriosum figimus
Hoc carmen ad sepulchrum.
XXXIV.
VIATOR. HEIC. SCITO. DEVM.
HOMINEM. IACEREM. VIXIT.
SEX. LVSTRA. MENSES. QVATVOR.
POST. TRIDVVM. RESVRGET.
SAMSONEM. ADORA. ET. AMBVA.

Deliciarum gentis humana partis secunda finis.

DELICIARVM GENTIS HVMANÆ

PARS III.

CHRISTVS IESVS
RESVRGENS

CAPVT PRIMVM

B dant morientis Christi divinisima pronuntiata. Ord-
mur a primo.

Prima Christi morientis cygnea modulatio:
Pater dimitte illis, non enim sciunt
quid faciunt.

S. I. Amor in hostes figuris priscis explicatur.

2. 2. Reg.
esp. 23. v. 1.
b Gen. 1. 49.
vers. 1.
c De cygni
cantis hac
habes Elia-
nus: Quid
musica vel
cantu possit
cygnus, non
habeo quod
affirmem.
Veteres ta-
men persua-
sum sibi ha-
buerunt, cy-
gnæa modu-
latione de-
cantat. Mox
David, egregius
Psalteris Isra-
el. Suprema dicta,
quæ Ju-
deorum Rex in
cruce protulit,
non epilogus tantum,
sed epitome ac
compendium sunt
omnium Christi
concionum. Ideo
suggerunt tam
sublimem hic
oratorum
optimus conscendit,
ut ab orbe
audiretur uni-
verso.
Jacob moriturus
filios suos convocans,
Congregamini,
ait, ut annuntiem,
quæ ventura sunt
vobis in diebus
novissimis. Con-
gregamini & audite
filii Iacob, audite
Israel patrem
vestrum b. Haud
aliter invitans nos
Christus, Congre-
gamini, ait, & audite
filii patrem vestrum.
Congregemur,
ut non corpore solum,
sed & animo præ-
sentes simus,
nec audiamus tantum,
quæ moriturus
pater dictaverit,
sed & retineamus.
Hæc autem septem
Domini effata in
cruce, non male,
putem, cantiones,
seu modulationes
cygneas appellabimus.
An cygni canant
morituri, fusa
questionis est,
nec in rem nostram
adeo fructuosæ
c. Candidissimus
noster cygnus
innocentissimus
Jesvs, eos nobis
modulos in suo
funere præcavit,
quos æternâ &
jugi memoriâ
veneremur d. Numquam
animo exci-

Ex David moriturus concionatur Salomoni, Christus orbi, sed differentiâ ingenti. David tamen iervus supremi Regis lecto regio decumbebat, Christus Dominus in infami trabe pendebar, crux ci cathedra fuit, è quâ doceret quos redimeret. De Davide fasti Regum a ita loquuntur: Hæc sunt verba novissima, quæ dixit David, egregius Psalteris Israël. Suprema dicta, quæ Judæorum Rex in cruce protulit, non epilogus tantum, sed epitome ac compendium sunt omnium Christi concionum. Ideo suggestum tam sublimem hic oratorum optimus conscendit, ut ab orbe audiretur universo.

illius, non enim sciunt quid faciunt. Bernardus hæc expendens: Videre nunc, inquit, opera Domini, quæ posuit prodigia super terram. Flagellis cæsus est, spinis coronatus, clavus confixus, affixus patibulo, opprobriis saturatus. Omnium tamen dolorum inmemor, ignosce, ait, illis. Hinc multa miserie corporis, hinc multa misericordie cordis. Mira res. Ille clamat, Ignosce, Iudei, Crucifige. O Charitas patiens, sed & compatiens. Charitas patiens est, sufficit. Charitas benigna est, cumulus est. Noli vinci à malo, Charitas abundans, sed vince in bono malum, superabundans est. Quomodo potabis, Domine, desiderantes te torrente voluptatis tue, qui sic perfundis crucifigentes te vultu misericordie tue? Recordare Domine, quantis te injuriis affecerint in horto, in Annæ & Caiphæ domo, in Herodis palatio, in pratorio Pilati. Num hæc omnia jam abolita? Dixerat in cenâ pridianâ Christus: Mandatum novum do vobis. Jam in cruce promulgat: Exemplum novum do vobis. Verè novum. Nam Noëmus à filio irritus, Maledictus, aiebat, Chanaan, servus servorum erit fratribus suis. Elias à principe quinquagenario verbis non adeo suavibus descendere iussus, Descendat ignis de celo, inquit, & devoret te, & quinquaginta tuos. Exemplo factum. Elisæus miri convitio calvus à pueris appellatus, Maledixit eis in nomine Domini, egresq; sunt duo viri de saltu, & lacerarunt ex eis quadraginta duos pueros. Cùm Zæcharias Jojadhæ filius lapidaretur, Videat Dominus, inquit, & requirat. Cùm Jacobus & Joannes velut divitiores designatores à Samaritanis hospicio excluderentur, Dimittite nos, inquit, vis dicimus ut ignis descendat de celo, & consumat illos: O boni, mandatu novum, Exemplum novum dat nobis Magister noster: Pater, dimitte illis. Nullus hic ignis, nulli urbi, nulla fulmina, sed venia & misericordia. Anselmus